

Ülle TAMLA

2001. aasta arheoloogiliste välitööde tulemused
Results of archaeological fieldwork of 2001

Aivar KRITSA, Ülle SALUJÄR, Lembi LÕUGAS, Kristiina JOHANSON, Helen NÄRRI

Archaeological excavations in Sindi-Jedja

Arheoloogilised kaevamised Sindi-Jedja

Early YEDRU

Archaeological excavations in Jõelähtme and Kumsa parishes

Arheoloogilised kaevamised Jõelähtme ja Kumsa kihelkonnas

Ale LAVI

The northern forewall of the Kurista hill-fort

Kurista linnuse põhjapoolne seina

Marike NÄGI ja Toomas NÄGI

Archaeological fieldwork around Tõnija and Rõõsa on Southern Saaremaa

Arheoloogilised välitööd Tõnija ja Rõõsa ümbruses Lõuna-Saaremaal

Yulter LANG, Andres TYVRI and Mari-Liis KORTLA

The hill-fort of Keava

Keava linnus

ARHEOLOOGILISED VÄLITÖÖD EESTIS

ARCHAEOLOGICAL FIELDWORK IN ESTONIA

2001

Merge KONSA, Yulter LANG, Ingrid LAINEBURD and Heino YAAK

Archaeological excavations at settlement site 1 of Lõunaharju

Arheoloogilised kaevamised Lõunaharju 1 asustuskohal

Ane YABA and Heiko VALK

Prehistoric settlements in Viljandi – New evidence

Uusi leidnud Viljandi muinaskultuuri

Aveli NÄGI and Heiko VALK

Archaeological investigations of medieval and post-medieval Viljandi

Kesk- ja varajamajase Viljandi arheoloogilised uurimised

Helmut HANDEL

Die Ausgrabungen im Ländchen Lääneharju im 2001

2001. aastal kaevamised Lääneharjul

Koostanud ja toimetanud
Ülle Tamla

Aveli NÄGI

Archaeological excavations in the cathedral town of Tartu

Arheoloogilised kaevamised Tartu katedraalilinnas

Frank HILGOW

Archaeologische Forschungen in der Bleichenburg zu Haapsalu

Arheoloogilised uurimised Haapsalu piiskopkonnas

Muinsuskaitseamet
Tallinn 2002

Ülle TAMLA

Excavations of the destroyed grave at Harni

Kaevamised hävinud Harni kalmel

© 2001 Muinsuskaitseamet
Uus 18, Tallinn 10111, Eesti
National Heritage Board
Uus 18, Tallinn 10111, Estonia

Esi- ja tagakaas: 2001. aastal Haapsalust leitud ahjukahlid. 16. saj. esimene pool.
Cover and back cover: Stove-tiles found from Haapsalu in 2001. The first half of the 16th century.

Toimetuskolleegium:

Ants Kraut
Anneli Randla
Erki Russow
Toomas Tamla
Ülle Tamla
Heiki Valk

Uus 18, Tallinn 10111, Eesti
e-mail: info@muinas.ee

Kujundus ja makett:

Jaana Kool

ISSN 1406-3972

TARTU ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU
SUNDEKSEMPLAR

Trükitud AS Pakett trükikojas
Laki 17, Tallinn

2001. AASTAL AVASTATUD MUISTISED

Marge KONSA, Mirja OTS

Tartu Ülikool, Lossi 3, 50090 Tartu; margek@ut.ee

Ajaloo Instituut, Rüütli 6, 10130 Tallinn; mirja.ots@mail.ee

Alljärgnevas esitatakse 2001. aastal avastatud 81 muistise loetelu ja levikukaart (joon.). Loendi koostamisel lähtuti arheoloogiaarhiivis kasutatavast kihelkondlikust printsibist, kuid arvestati praegu kehtivaid külanimesid. Juhul, kui muistise avastamisel saadi leide, on nimetatud muuseum või fond, kus leiud asuvad. Loendis esinevad dateeringud on enamasti esialgsed ja täpsustuvad objektide edaspidisel põhjalikumal uurimisel. Kõikide muististe puhul on märgitud selle avastaja nimi/nimed. Täpsemat informatsiooni nii loendis sisalduvate kui ka varem avastatud arheoloogiamälestiste kohta saab Muinsuskaitseameti, Tartu Ülikooli arheoloogia kabineti ja Ajaloo Instituudi arheoloogiaarhiivist.

HALLISTE   **▲ Halliste kalme.** Halliste kiriku all ja sellest loode pool. Leiti põlenud luid, käsike-raamikat (sh. riibitud pinnaga), üks kedrakraamika kild, kaks tulekivitükki ja pronks-plaadike. TÜ 970. A. Vindi.

HANILA   **■ Salevere linnus.** Salumäel Hanila vallas. I at. eKr. M. Mandel.

▲ Kaseküla põletuskalmistu. Kaseküla tuumikust 500 m lõunasihis. 5.–13. saj. M. Mandel.

HELME   **● Alamõisa asulakoht.** Alamõisa külast 1,3 km põhjasihis, Väike-Emajõeest 750 m läänes, Jõgeveste-Alamõisa tee idaküljel. 100 x 40 m suuruselt alalt leiti käsi- ja kedrakraamikat. II at. esimene pool. TÜ 1005. M. Konsa ja A. Vindi.

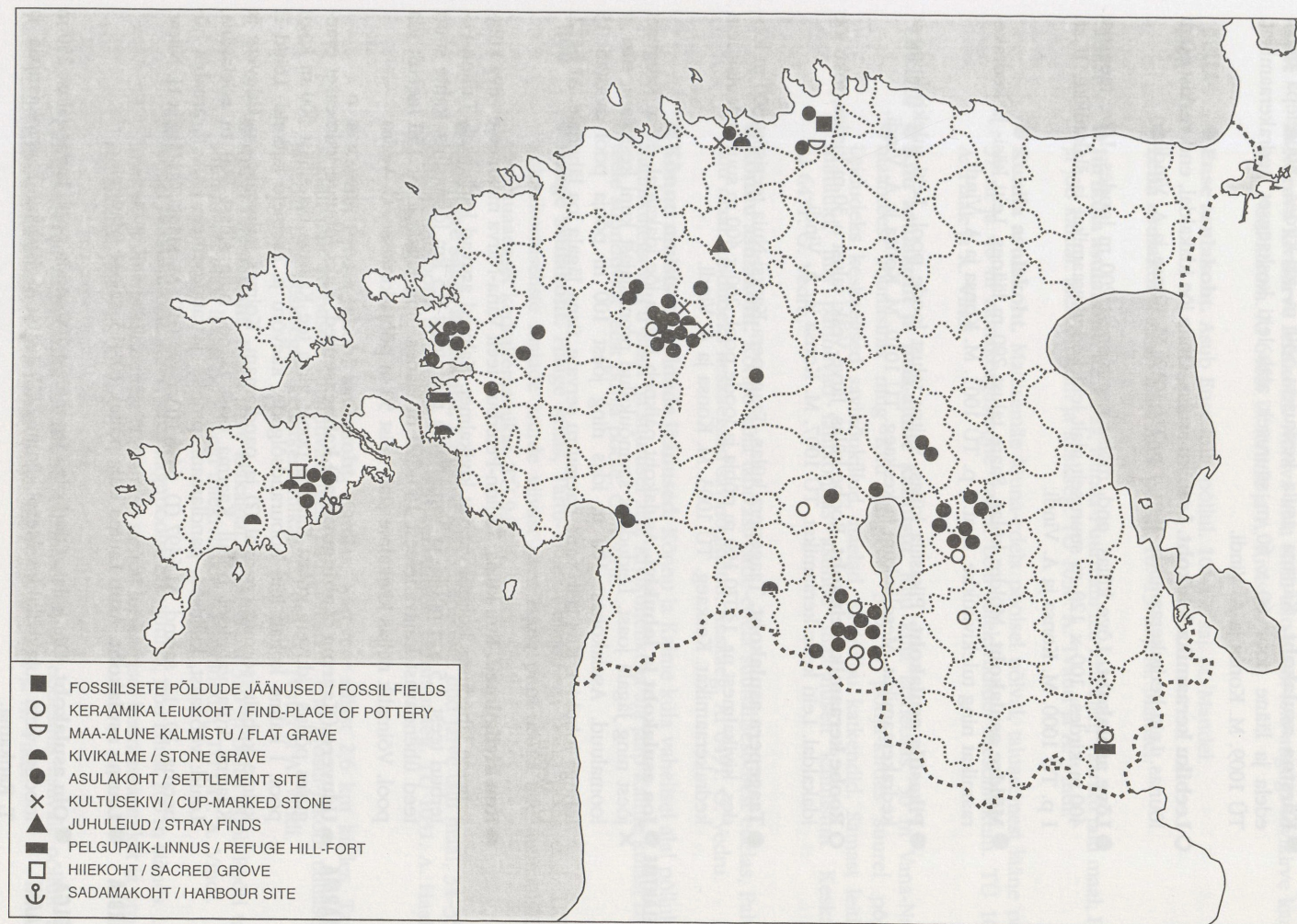
○ Alamõisa keraamika leiukoht. Alamõisa külas, Jõgeveste-Hummuli tee idaküljel, Nilbi talust 250 m kirdes. Leiti vara-uusaegset kedrakraamikat. TÜ 1006. M. Konsa ja A. Vindi.

● Iltsmu asulakoht. Iltsmu külas, Mangla ja Iltsmu talude vahelisel alal. Leiti kesk-aegset kedrakraamikat. TÜ 1002. M. Konsa ja A. Vindi.

● Jõgeveste asulakoht. Jõgeveste külas, Tõrva-Jõgeveste-Puka tee lõunaküljel, Rulli teeristist 300 m kagus. Leiti tulekivi, käsi- (sh. tekstiilijäljenditega) ja kedrakraamikat. I at. – II at. esimene pool. TÜ 1004. M. Konsa ja A. Vindi.

○ Kalme keraamika leiukoht. Kalme külas, Säksi talust 250 m lääne ja loode pool, Jõku jõest idas. 100 x 150 m suuruselt alalt leiti üksikuid kedrakraamika kilde. II at. I p. TÜ 1008. M. Konsa ja A. Vindi.

● Kaubi asulakoht. Kaubi külas, Tartu-Mustla-Viljandi mnt. lõunaküljel, Väike-Kiisa ta-lust 100 m lõunas. Leiti kedrakraamikat ja tulekivikilde. Keskaeg. TÜ 1011. M. Konsa ja A. Vindi.

Joon. Arheoloogilised maastikuinspeksioonid Eestis 2001. aastal.

Fig. Archaeological inventories in Estonia in 2001.

● **Kärstna asulakoht.** Kärstna asula keskusest 550 m ida-kirdes, Suurelepa talust edela ja lääne pool. 60 x 60 m suuruselt alalt leiti keskaegset kedrakeraamikat. TÜ 1009. M. Konsa ja A. Vindi.

○ **Leebiku keraamika leiukoht.** Leebiku asulas, Õhne jõe idakaldal, end veskist 30 m lõunas. Leiti kedrakeraamikat. II at. I p. TÜ 1012. M. Konsa ja A. Vindi.

● **Lõve asulakoht.** Lõve külas, end. mõisa peahoonest 200 m loodes, Lõve teeristist 400 m kirdes. 100 x 120 m suuruselt alalt leiti kedrakeraamikat ja šlakitükke. II at. I p. TÜ 1000. M. Konsa ja A. Vindi.

● **Möldre asulakoht.** Möldre külas, Saare talust 200 m läänes. Leiti käsi- ja kedrakeeraamikat ning tulekivitükke. II at. I p. TÜ 1001. M. Konsa ja A. Vindi.

● **Pikasilla asulakoht.** Pikasilla külas, Suitsu talust loode pool. Leiti tulekivikilde ja kedrakeraamikat. Mesoliitikum ja keskaeg. TÜ 1010. M. Konsa ja A. Vindi.

○ **Roobe keraamika leiukoht.** Roobe külas, Järve-Veski talust u 30 m kirdes, Jõku jõe idakaldal. Leiti kedrakeraamikat. TÜ 1007. M. Konsa ja A. Vindi.

● **Taagepera asulakoht.** Taagepera külas, Taagepera-Karksi-Nuia teeristist 300 m loodes, kivikalmest nr. 13070 100 m põhja ja loode pool. 200 x 400 m suuruselt alalt leiti kedrakeraamikat. Keskaeg. TÜ 1003. M. Konsa ja A. Vindi.

JÕELÄHTME ● **Joa asulakoht ja lohukivi.** Asulakoht paikneb Jägala jõe idakaldal, 30 m kaugusel × jõest ning Jägala joast. Leidudeks savinõukillud pronksiajast kuni keskajani, süsi ja loomaluud. Asulakohast 180 m idas ning jõest 100 m põhja pool avastati 15 lohuga lohukivi. Kivi jääb vana paemurru servale, üsna Jägala joa lähedale. AI 6472. G. Vedru.

● **Ruu kivikalmed.** Ruu külas, Tallinn-Peterburi teelt Vana-Narva maanteele viiva külavahetee läheduses kolm arvatavat kivikalmet. Kalmed asuvad karjamaal, Tallinn-Peterburi teest 1,5 km põhja- ja Vana-Narva maanteest 0,5 km lõunasihis, kahte suurt teed ühendavast külavaheteest 150–200 m läänes ning Jägala jõest 150 meetrit ida pool. Võimalik neljas kivikalme jääb neist 50 m põhja-kirdesse. G. Vedru.

KAARMA ● **Uduvere (Kaarma “Lahinguvälja”) kalmeasemed.** Kaks lõhutud kalmeaset praeguses põllus Uduvere külast Kaarma poole viiva tee Kaarma oja sillast 300 m kagu pool. I kalme kohalt leiti hoburaudsõlgede, käevõru jt. esemete katkeid. Leiud II kalme kohalt: sõrmus, pannal (?) ja pandlaraam. Kolmas kalmease on Uduvere ja Kaarma küla vahelisel põllul Kaarma ojast lääne- ning sillast 900 m edelasihis. Leiud: võõnaast, kuljused, pandlaraam, pronks- ja raudesemete katked, araabia hõberaha. 10.–12. sajand. AI 6497 (I), 6498 (II), 6499 (III). M. Mägi, T. Mägi ja H. Nilov.

KIRBLA ● **Lautna asulakoht.** Asub Lautna küla põllul. 10.–13. saj. M. Mandel.

KOLGA-JAANI ● **Oiu asulakoht.** Oiu külas, Oiu-Kolga-Jaani teest 100 m ida pool, Laane talust 250 m loodes. Leiti tulekivikilde. Mesoliitikum. TÜ 1016. A. Kriiska, J. Kankaanpää ja T. Rankama.

- KOSE** ▲ **Nõrava kivikirve leiukoht.** Nõrava küla Kulli talu maalt leiti auguga kivikirve kannasa. Neoliitikum. AI 6468. U. Reinik ja A. Kivistik.
- KULLA-MAA** ● **Ense asulakoht.** Asub Ense küla põllul. 10.–19. saj. M. Mandel.
- **Leila asulakoht.** Asub Leila küla põllul. 10.–13. saj. M. Mandel.
- KURSI** ● **Jürikäla asulakoht.** Jürikälas, Kunila-Puurmani tee idaküljel, Vaariku talu maal, Pedja jõe kaldal. Mesoliitikum ja keskaeg. TÜ 1036. A. Tvauri ja A. Vindi.
- **Kunila asulakoht.** Madisemäe lõuna-edela poolsel nõlval, taluasemest lääne pool, 37 m ja 40 m samakõrgusjoone vahel. Leiti tulekivikilde. Mesoliitikum. TÜ 1038. A. Haak ja A. Vindi.
- KUUSALU** ● **Kiiu asulakoht ja maa-alune kalmistu.** Kiiu küla lääneosas, 50 m Vana-Narva maanteest lõunasihis ning Kiiu ringteest 300 m põhja-kirdes suurel põllul. Leidudeks keskaegsed savinõukillud, naelad, savipiibu katkendid. Samast leiti ka inimeste luud, mis pärinevad lähikonnas asunud maa-aluselt kalmistult. Keskaeg. AI 6471. G. Vedru.
- **Kõnnu asulakoht.** Kõnnu küla läbivast kirde-edela suunalisest teest edelas, Palu talu maal. Leidudeks keskaegsed savinõukillud. Keskaeg. AI 6491. G. Vedru.
- **Kõnnu muistsete põldude jäänused.** Kõnnu ja Kalme küla vahelisel alal põllukivihunnikutega väli u paari ha suurusel alal. Kivikuhelikega ala jääb Kalme külast Loksa tee suunduvast teest põhja poole. G. Vedru.
- NÕO** ● **Haage asulakoht.** Haage külas, Tartu-Viljandi maanteest põhja pool, end. TREV-i kolmekorruseliste majade juurde viivast teest lääne pool asuva talu aiamaal. Leiti vararauaaegset kdrakeraamikat. TÜ 943. A. Vindi.
- **Karijärve saare asulakoht.** Karijärve saare lääneosas, end Järve talu maal, 34–35 m samakõrgusjoone ümbrusest. Leiti käsikeraamikat. Hilisrauaaeg. TÜ 1031. A. Haak ja A. Vindi.
- **Kardla Prosta-Jakobi asulakoht.** Kardlas, Kärevere sillast 2,6 km kirdes, Tartu-Tallinn mnt Võrbusele suunduvast teest 600 m läänes, end Prosta-Jakobi taluaseme lähedal. Leiti keskaegset kdrakeraamikat. TÜ 952. A. Tvauri ja A. Vindi.
- **Keeri I asulakoht.** Keeri järve idakaldal, Kõrvi talust 350 m põhja pool, Põõri tallu suunduvast teest lääne pool. Leiti tulekivikilde. Mesoliitikum. TÜ 945. A. Vindi.
- **Keeri II asulakoht.** Keeri järve kagupoolse otsa juures, Ilbu talust 200 m läänes. Leiti tulekivi- ja kvartsikilde mesoliitikumist, samuti keskaegset kdrakeraamikat ja pronksist pannal. TÜ 946. A. Vindi.
- **Külaaseme keraamika leiukoht.** Ellamardi talust loodesihis asuvalt põllult leiti kdrakeraamikat ja üks tulekivilaast. TÜ 1030. A. Haak ja A. Vindi.

- OTEPÄÄ** ○ **Kintsli keraamika leiukoht.** Kintsli kõrtsist 150 m edela pool, Tartu-Otepää mnt. lääneküljel, Kintsli oja lõunakaldal. Leiti kdrakeraamikat. TÜ 1034. A. Vindi.
- PANKJA-VITSA** ● **Tootsi asulakoht ja arvatav kalmease.** Luhamaal Pruntova külast kagus, Pabra järve põhjakaldal, Tootsi talust idasihis põllul kõrgemal künkal nn. Kerikoasõmel. See kõrgem kungas ongi paarkümmend aastat tagasi hävitatud kivikalme (?) koht. Suured kalmekivid on minema veetud ja koht põlluks küntud. Kalmeasemest läänesihis põllul ja talu aiamaal on asulakoht, kust saadi käsi- ja kdrakeraamikat ja savitihend. Keskmise rauaaeg kuni keskaeg. AI 6488. A. Kiristaja, M. Kiudsoo ja A. Kuura.
- PUHJA** ● **Võsivere I asulakoht.** Võsivere külast 800 m kagu pool, Keeri järvest 600 m loodes, 35 m samakõrgusjoonel. Leiti tulekivi- ja kvartsikilde. Mesoliitikum. TÜ 1028. A. Haak ja A. Vindi.
- **Võsivere II asulakoht.** Keeri järvest 500 m ja Rebase talust 250 m läänes, Võsivere I asulakohast 600 m edelas, 35 m samakõrgusjoonel. Leiti tulekivi- ja kvartsikilde. Mesoliitikum. TÜ 1029. A. Haak ja A. Vindi.
- RAPLA** ● **Hiie asulakoht.** Hiie külas, Rapla-Türi maanteest 200 m lõunas, Otsa ja Kullamaa talude vahel. 400 x 150 m suuruselt alalt leiti käsi- ja kdrakeraamikat ning nuga. I at. II p. – II at. I p. TÜ 973. A. Tvauri, H. Nilov, M.-L. Rohtla, L. Sepp ja A. Vaba.
- **Hiie kalme (“Kabeliase”).** Hiie külas, Rapla-Türi maantee ja Hiie külast Ohekatku mõisani viiva tee ristist loode pool. Põllus paiknevasse madalasse künkasse tehtud prooviaugust leiti inimluid ja käsikeraamikat. II at. TÜ 983. A. Tvauri, H. Nilov, M.-L. Rohtla, L. Sepp ja A. Vaba.
- **Hiienurme asulakoht.** Hiienurme külas, Rapla-Järvakandi maanteest 800 m idas, Pärnu talu hoonetest kirde pool. Leiti varauusaegset kdrakeraamikat. TÜ 995. M. Konsa, V. Lang, A. Tvauri ja A. Vindi.
- **Iira asulakoht.** Rapla-Märjamaa maanteelt Kuusiku lennuvälja juurde viiva tee idaküljel, lennuvälja vastas. 700 x 100 m suuruselt alalt leiti kesk- ja uusaegset keraamikat ning tabalukk. TÜ 997. M. Konsa, V. Lang, A. Tvauri ja A. Vindi.
- **Kaigepere asulakoht.** Kaigepere külas, Otsa talust 100 m loode pool, Raikküla oja lõunas. Leiti kesk- ja uusaegset kdrakeraamikat, klaashelmes, lihvimiskivi ning savitihendeid. TÜ 994. A. Tvauri ja A. Vindi.
- **Kalbu asulakoht.** Kalbu külas, Kehtna-Vändra tee lääneküljel, Tartu ja Külari talu vahelisel alal. Leiti käsi- ja kdrakeraamikat. I at. II p. – II at. I pool. TÜ 981, 982. A. Tvauri, H. Nilov, M.-L. Rohtla, L. Sepp ja A. Vaba.
- **Kehtna asulakoht.** Kehtna asula keskusest 800 m lõuna-kagus, Rapla-Türi maantee mõlemal küljel, Kehtna paisjärvest 100 m kirdes. Leiti viikingiaegset käsi- ning kesk-aegset kdrakeraamikat. TÜ 963, 964. M. Konsa, V. Lang ja A. Tvauri.
- **Keo asulakoht.** Keo külas, mõlemal pool Raikküla-Valgu maanteed, Kärneri, Alt-

Erika ja Alt-Ilva talu maadel. 200 x 200 m suuruselt alal leiti kesk- ja uusaegset kedra-
keraamikat. TÜ 990. A. Tvauri ja A. Vindi.

- **Koogimäe asulakoht.** Koogimäe külas, Koogimäe talust 300 m loodes, külavahetee
lääneküljel. Leiti käsikeraamikat. Vanem rauaaeg. TÜ 961. M. Konsa, V. Lang ja
A. Tvauri.

- **Kuusiku asulakoht.** Kuusiku külas, Rapla-Märjamaa teest 300 m läänes, meteoro-
loogijaamast 400 m põhja pool. U. 1 ha suurusel alal paiknevalt asulakohalt leiti
keskaegset kedrakeraamikat. TÜ 996. M. Konsa, V. Lang, A. Tvauri ja A. Vindi.

- **Käbiküla asulakoht.** Käbikülas, kaitsealusest kivilalmest nr. 11946 50 m kirdes,
Peetri talu hoonetest kagu pool. Leiti eelrooma ja rooma rauaaegset käsikeraamikat
ja lihvimiskivi. TÜ 980. A. Tvauri, H. Nilov, M.-L. Rohtla, L. Sepp ja A. Vaba.

- **Lalli asulakoht.** Lalli külas, Lelle-Paluküla tee põhjaküljel, Sinikse, Pärnavälja ja
Vanamatsi talu aiamaal. Leiti viikingiaegset käsi- ja keskaegset kedrakeraamikat.
TÜ 972. A. Tvauri, H. Nilov, M.-L. Rohtla, L. Sepp ja A. Vaba.

- **Lellapere asulakoht.** Lellapere külas, end. mõisasüdamest 100 m kirde pool, küla-
vahetee lääneküljel. Leiti käsi- ja kedrakeraamikat. I at. II p. – II at. I p. TÜ 975.
A. Tvauri, H. Nilov, M.-L. Rohtla, L. Sepp ja A. Vaba.

- **Lipa keraamika leiukoht.** Lipa külas, Kalmu talust lõunas, taluhoonete ja kaitse-
aluse külakalme nr 12141 vahelisel alal. Leiti riibitud ja nõörornamendiga keraamikat.
Varane metalliaeg. TÜ 992. M. Konsa, V. Lang, A. Tvauri ja A. Vindi.

- **Nadalama I asulakoht.** Nadalama külas, Kehtna-Türi maanteest 200 m idas, Räästa,
Uudla-Alttoa ja Matsi talu maadel. Leiti käsi- ja kedrakeraamikat. I at. II pool – II at.
I p. TÜ 965, 966. M. Konsa, V. Lang, L. Sepp ja A. Tvauri.

- **Nadalama II asulakoht.** Nadalama külas, Kehtna-Türi maantee idaküljel, Nadalama
I asulakohast 300 m loodes. Leiti käsi- ja kedrakeraamikat. II at. I pool. TÜ 964.
M. Konsa, V. Lang, L. Sepp ja A. Tvauri.

- × **Nadalama lohukivi.** Rapla-Türi maanteelt 1,1 km Ohekatku suunas, Lagedi talust
200 m loodes, teederistis. I at. eKr. M. Konsa, V. Lang ja A. Tvauri.

- **Paluküla asulakoht.** Palukülas, Alle talust 40 m põhja ja loode pool. Leiti käsi- ja
kedrakeraamikat. TÜ 984. A. Tvauri, H. Nilov, M.-L. Rohla, L. Sepp ja A. Vaba.

- **Purku asulakoht.** Purku külas, Lapardi ja Varese talu hoonetest põhja pool, Purku
teeristist 800 m kirdes. 300 x 200 m suuruselt alalt leiti hilisrauaaegset ning keskaegset
keraamikat ja lihvimiskivi. TÜ 976. A. Tvauri, H. Nilov, M.-L. Rohtla, L. Sepp ja
A. Vaba.

- **Raela asulakoht.** Raelas, Jaaneri, Saare ja Suure-Tooma talu aiamaadel. 200 x 200 m
alalt leiti hilisrauaaegset ning keskaegset keraamikat. TÜ 989. M. Konsa, V. Lang,
A. Tvauri ja A. Vindi.

- **Vastja asulakoht.** Vastja külas, Lepiku-Madise ja Karatse talu maadel, Vastja oja mõlemal kaldal. 300 x 400 m suuruselt alalt leiti käsi- ja kedrakeraamikat, kaks klaashelme, luisukatke, lihvimiskivi ja tuleraud. I at. I p. - II at. TÜ 974. A. Tvauri, H. Nilov, M.-L. Rohtla, L. Sepp ja A. Vaba.

- **Valtu asulakoht.** Valtu külas, Rapla linna piirist 1,5 km kagus, Rapla-Türi maantee idaküljel, end. aiandi alal. Kultuurikihist, mis paikneb u 100 x 100 m suurusel alal leiti käsi- ja kedrakeraamikat. Vanem rauaaeg ja II at. I p. TÜ 998. M. Konsa, V. Lang, A. Tvauri ja A. Vindi.

RIDALA × **Ahli väikeselohuline kultusekivi.** Asub Ahli küla põllul. I at. eKr. M. Mandel.

- **Emuvere asulakoht.** Asub Emuvere küla tuumikus. 13.–19. saj. M. Mandel.

- **Puise asulakoht.** Asub Puise neemel. 13.–15. saj. M. Mandel.

- **Ridala asulakoht.** Asub Ridala kirikust 300 m põhjas. 10.–13. saj. M. Mandel.

- **Suure-Saanika asulakoht.** Suure-Saanika külatuumikus. 10.–19. saj. M. Mandel.

- **Vätse asulakoht.** Vätse külatuumikus. 13.–19. saj. M. Mandel.

TÜRI ● **Karjaküla asulakoht.** Karjakülas, Lintsi jõe vasakkaldal, Madise talust loodes ja Matsi talust 200 m põhja pool. Leiti käsikeraamikat. I at. TÜ 971. A. Tvauri, H. Nilov, M.-L. Rohtla, L. Sepp ja A. Vaba.

VALJALA ⚓ **Kuru sadamakoht(?) ("Kuru saat").** Kiviaiaga piiratud u. 100 x 40 m künkanõlv Rõõsa mõisa varemetest u 1,2 km kagu pool, Kurepsu lahe nimelise soo kõrval. Leiud: 11. saj. kolmnurkpeaga nõela katke, eriaegsed identifitseerimata pronks- ja raudesemete katked. Arvatav sadamakoht viikingi- või hilisrauaajast. AI 6494. M. Mägi, T. Mägi ja H. Nilov.

- **Paemõis.** Põhja-lõuna suunaline järsu lääneküljega seljandik Maadevahe jõest 100 m idas, Rõõsa mõisa varemetest 500 m kagus. Mõõtmed 120 x 30 m. Seljandiku idakülge piirab madal vall, põhjaosas on terrassitaoline kõrgendik. Leiud: ambsõlg ja jämeneva esiosaga pannal. 5.–6. sajandi kindlustatud mõisa- või taluase. AI 6492: 1–2. M. Mägi, T. Mägi ja M. Laneman.

- **Tõnija kivilalme ("Kuninga haud").** Ovaalne, 16 x 12 m ja 60 cm kõrgune kivilalme Tõnija küla kiige- ja võrkpalliplatsi kõrval. Lalme on ümbritsetud suurte (läbimõõt kuni 2 m) raudkividega. Leiud: 11.–12. saj. noatupe ääriise ja kandevõrgustiku katked ning põlenud luud. 10.–12. saj. AI 6493. M. Mägi, T. Mägi ja M. Laneman.

- **Vana-Lõve mõisaase.** Vana-Lõve küla keskel paiknevast teede ristumiskohast edela poole jääva elumaja all. Paks ja intensiivne kultuurikiht, milles leidub tellisepuru ja luutükke. Leiud: varakeskaegne ja uusaegne keraamika. Kohalike teateil olevat siin kaevates satunud keldrivõlvidele. 13.–19. sajandi mõisaase. AI 6505. M. Mägi, T. Mägi ja H. Nilov.

● **Veskimäe asulakoht.** Maadevahe jõe idapoolsel kaldal laugjalt tõusev künkanõlv, kunagine põld, mahajäetud Lepna küla Lepna talust 100 m põhja pool. Leiti kaks ahjuvaret ja arvatav kaevuase. Leiti kääride katke. Arvatav 14. saj. talukoht. AI 6495. M. Mägi ja T. Mägi.

▲ **Veeriku kivilalme ("Kalmumägi").** Valjala-Laimjala vaheliselt kruusateelt Tõnijale suunduvast teeristist 400–500 m edela pool, kivine kõrgendik mõõtmatega u. 120 x 100 m. Leiti ümmargune vöönaast. 11.–12. saj. AI 6496. M. Mägi, T. Mägi ja M. Laneman.

□ **Väkra Pühat hiiekoht.** Muistne hiiekoht Väkra küla loodeotsas. Kiviaiaa piiratud u 100 m läbimõõduga kolmnurkne ala, keskel kivine kõrgendik. Leidudeta tume muld. Koht on märgitud ajalooliste kaartidele. Rauaaeg M. Mägi, T. Mägi ja M. Laneman.

VASTSE- LIINA

○ **Haapala (Haopalo) tekstiilkeraamika leiukoht.** Asub Kiimago küla lähisel, külast ida pool, keskaegse Tartu piiskopkonna idapiiril. Jaan Jungi käsikirjalises arhiivis on kohta mainitud "Haapala tornimäena". Arvatav blokhausi asukoht. AI 6490. M. Kiudsoo ja A. Kiristaja.

VILJANDI

○ **Jämejala keraamika leiukoht.** Viljandi-Tallinn maanteest 200 m lääne pool, end. Luha talu maal, praeguse saekaatri taga, Viljandi linna piiril. Leiti käsikeraamikat. TÜ 968. A. Vindi.

● **Uusna asulakoht.** Uusna külas, Tartu-Viljandi maanteest põhja pool, tee ja Tänasilma jõe vahel. Leiti käsi- ja kedrakeraamikat. II at. I p. TÜ 967. A. Vindi.

- AE** - Arheoloģija un etnogrāfija, I -. Rīga, 1957-.
- AI** - Ajaloo Instituut
- Institute of History
- AM** - Eesti Ajaloomuuseum
- Estonian History Museum
- Estnisches Historisches Museum
- AVE** - Arheoloogilised välitööd Eestis. Archaeological Field Works in Estonia, 1997-.
- EAA** - Eesti Arheoloogia Ajakiri, 1997-.
- HM** - Läänemaa Muuseum
- MA** - Muinsuskaitseamet
- National Heritage Board
- MT** - Muinasaja teadus, 1-.Tallinn, 1991-.
- PäMu** - Pärnu Muuseum
- Museum of Pärnu
- TATÜ** - Eesti NSV Teaduste Akadeemia Toimetised, 1952-1955;
Ühiskonnateaduste seeria, 1956-1966;
Ühiskonnateadused, 1967-1989;
Eesti Teaduste Akadeemia Toimetised.
Ühiskonnateadused, 1990-1991;
Humanitaar- ja sotsiaalteadused, 1992-1996. Tallinn
- Ta** - Tartu Ülikooli Geoloogia Instituut
- Institute of Geology by the University of Tartu
- Tln** - Tallinna Tehnikaülikooli Geoloogia Instituut
- Tallinn Technical University, Institute of Geology
- TM** - Tartu Linnamuuseum
- City Museum of Tartu
- TÜ** - Tartu Ülikool
- University of Tartu
- VM** - Viljandi Muuseum
- Museum of Viljandi